

ητικά αὐτοῦ προϊόντα. Ἐνεκα τῆς μεγαλοδωρίας ταύτης τοῦ Μαικήνα, ὁ Ὁράτιος ἀποκαλεῖ αὐτὸν « Ἐνδοξον γόνον τῶν βασιλέων, ὑπερασπιστὴν καὶ δόξαν του. »

Ἐὰν ὁ Ὁράτιος ἀνετρέφετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολυτελείας, ἐὰν ἡ κολακεία ἤθελε καυστηριάσει τὰ πτερὰ τῆς εὐφυΐας του, ἐὰν τὰ πλούτη ἤθελον ἐξασθενήσῃ τὰς νοεράς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ σκοτίσει τοὺς ὑψηπετεῖς αὐτοῦ διαλογισμοὺς, τότε ἡ λατινικὴ φιλολογία ἤθελεν εἰσθαι ἀτελής, εἰς δὲ τῶν φαινοτέρων ἀσέρων ἤθελε λείπει ἐκ τοῦ γαλαξία τῆς δόξης της.

Ἡ ποίησις τοῦ Ὁρατίου εἶναι ἐξ ἐκείνου τοῦ εὐκόλου εἶδους, ὅπερ ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ· εἶναι καταληπτὴ διὰ τὸν ἀμαθὴ ὅσον καὶ διὰ τὸν πεπαιδευμένον. Τὸ μέτρον του εἶναι ἁρμονικὸν καὶ τὸ ὕψος του ἐν γένει νευρώδες, γλυκὺ καὶ ἀξιοπρεπές, ἕκαστος δὲ στίχος του ρέει διαυγὴς καὶ καθαρὸς ὡς τὸ ὕδωρ τῆς Βαυδουσίας πηγῆς του.

Ἡ εὐφυΐα αἰεὶ συναισθανομένη τὴν ἀξίαν της καίποτε ἐπισφραγίζει αὐτὴν διὰ τοῦ εὐγλωττοτέρου ἐλεγείου, ἐξερχομένου ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἰδίου ποιητοῦ. Ἀκροάσθητε τοὺς γλυκυφθόγγους ἤχους τῆς λύρας τοῦ Ὁρατίου· « Ἀνήγειρον δι' ἑμαυτὸν μνημεῖον ἰσχυρότερον τοῦ χαλκοῦ, καὶ λαμπρότερον τῶν βασιλικῶν πυραμίδων, ὅπερ οὐτε καταστρεπτικὴ λαίλαψ, οὔτε ὁ πᾶν ἄφανίζων χρόνος, οὔτε ἡ πτῆσις τῶν αἰώνων οὔτε *Omnia moriar*, θέλουσι καταστρέψει. » (ἀκολουθεῖ).

**

ΤΥΦΩΝ ΕΝ ΤΗ ΙΝΔΙΚῃ (α).

Ὡς γνωστὸν, ὁ Γάγγης ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης διὰ πολλῶν βραχιόνων, ὧν οἱ δύο ἀπώτατοι ἀπέχουσιν ἀλλήλων 300 ἕως 400 χιλιόμετρα. Ἡ νῦν πρω-

α Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἠρανίσθημεν κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς γαλλικῆς « Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως ».

τεύουσα τῆς διοικήσεως ἢ προεδρίας τῆς Βεγγάλης καὶ ἀπάσης τῆς ἀγγλικῆς Ἰνδίας εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τοῦ Χώγλυ (*Hoogly*) ἢ δυτικοῦ βραχίονος τοῦ ποταμοῦ. Ἡ ἀρχαία τῆς Βεγγάλης πρωτεύουσα, Δεέκα, εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ βραχίονος ἢ ἀρχαίου Γάγγου, σχηματιζομένου ὑπὸ τῆς ἐνώσεως τοῦ κυρίως Γάγγου καὶ τοῦ Βραχμαπούτρ. Τοῦτο τὸ μέρος τῆς Ἰνδικῆς ἐξηφάνισεν ἡ φοβερὰ καταιγὶς ἥτις ἐνέσκηψε τὴν 19[34] ἀπελθόντος Ὀκτωβρίου, περὶ ἧς ἅπασαι αἱ ἐφημερίδες ἀνέφεραν.

Πρὸ δεκατριῶν ἐτῶν (τὴν 5 Νοεμβρίου 1864 ἔ.ν.) δεινὴ θύελλα ἐνέσκηψεν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Βεγγάλης· ἡ καταστροφὴ ὅμως δὲν ἀπεδείχθη τόσον μεγάλη. Τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δέλτα τοῦ Γάγγου, προφυλασσομένον ὑπὸ ἀναχωμάτων καὶ ἄλλων ἔργων, ἐκτελεσθέντων περὶ τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἰνδικῆς, δὲν ὑπέστη τοιαύτας συμφοράς, καὶ τοι ἡ θεομηνία δὲν ἦτο μικρά.

Ἄπαν τὸ δέλτα ὑπόκειται, ὅπως καὶ ἡ λεκάνη τοῦ κάτω Νείλου, εἰς πλημμύρας περιοδικάς, ὀφειλομένας εἰς διάφορα αἷτια καὶ γινομένας κατ' Αὐγουστον μετ' ἀνηκούστου σφοδρότητος.

Τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐξερχόμενα ὕδατα ἐνίοτε ἔχουσι μῆκος ἑκατὸν χιλιομέτρων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν γένει δὲν φθάνουσιν εἰς μέγα ὕψος καὶ ἀφίνουσιν ὀπισθέν των ἰλὺν εὐεργετικὴν διὰ τὴν γεωργίαν, οἱ κάτοικοι μετ' ἀνυπομονησίας προσδοκῶσι τὰς πλημμύρας αὐτάς.

Τὸ δέλτα τοῦ Γάγγου, εὐρύτερον ὢν τοῦ δέλτα τοῦ Νείλου, δὲν εἶναι καλλιεργημένον εἰς ὅλα τὰ μέρη. Τὰ ἀφέντα εἰς τὴν φυσικὴν των κατάστασιν, εἰσὶ πλήρη παρθένων δασῶν καὶ ἐλῶν, ἐν οἷς κατοικοῦσι τίγρεις, κροκόδειλοι καὶ ἄλλα θηρία. Ἐπειδὴ οἱ εἰδωολάτραι Ἰνδοὶ φοβοῦνται τὴν γετνίασιν τῶν θηρίων καὶ τῆς θαλάσσης, τὰ παρόχθια μέρη τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰς νήσους τοῦ δέλτα κατοικοῦσιν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν μουσουλμάνοι, οἵτινες εἰσὶ κυρίως γεωργοί· μόνον δὲ ὀλίγοι ὑπάλληλοι Ἀγγλοὶ ὑπάρχουσιν, οἵτινες εἰσὶν οἱ ἀντιπρόσωποι

τῆς κυβερνήσεως τῆς αὐτοκρατείας τοῦ Ἰνδοστάν. Οἱ μουσουλμάνοι οὗτοι οὐδὲν προφυλακτικὸν μέτρον ἔλαβον κατὰ τῶν πλημμυρῶν, τῶν ἀποδεικνυομένων ἐπωφελῶν εἰς τὴν γεωργίαν, διότι οὐδόλως ἤγειραν προχώματα, ἀρκεσθέντες νὰ σχηματίσωσιν ὑψώματα, ἐφ' ὧν οἰκοδομοῦσι τὰς οἰκίας καὶ τοὺς σταύλους των. Δυστυχῶς, θελήσαντες νὰ οἰκονομήσωσιν ὀλίγα χρήματα ἢ κόπον, περιωρίσθησαν νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς βουνοὺς αὐτοὺς ὀλίγον ὕψος, νομίσαντες ὅτι τοῦτο ἤρκει νὰ προφυλάξῃ τὰς κατοικίας των ἀπὸ τὴν πλημμύραν. Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι ἂν ἡ παλίρροια, ὠθουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῶν πλημμυρῶν, τῶν τακτικῶν δηλ. τοῦ Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου, ἅπαντες οἱ ἐν τῷ δέλτα οἰκοῦντες δυνατόν νὰ ἐξαφανισθῶσιν.

Οἱ μουσουλμάνοι τῶν Ἰνδιῶν παρεδέχθησαν τὴν ποιντικὴν συνήθειαν τῶν βραχμάνων τῶν οἰκούντων εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη· ἅμα τοῦτέστι γεννηθῇ παιδίον, φυτεύουσι δένδρον πέριξ τῆς οἰκίας των· χάρις δὲ εἰς τὴν θαυμασίαν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, ἐκάστη οἰκία ἢ καλύβη προφυλάσσεται ὑπὸ πολλῶν γιγαντιαίων δένδρων, ἅτινα νομίζει τις προαιώνια καὶ ὧν οἱ κλάδοι παρέσχον, ὡς ἐκ θαύματος, ἄσυλον εἰς χιλιάδας δυστυχῶν κατὰ τὸν τελευταῖον τυφῶνα.

Καί τοι ὁμῶς τὰ θύματα τούτου ἔνεκεν ἀπεδείχθησαν ὀλιγώτερα, ἢ ἐπίσημος ἐκθεσις, ἢ δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ *Ἑφημερίδι* τῆς *Καλκούττης* ὑπὸ τοῦ σίρ P. Τέμπλ, ἀναφέρει ὅτι ἐντὸς ὥρων τινῶν ἀπώλοντο ἐκ τῶν ὑδάτων 215000 ἄνθρωποι.

Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι τὴν 19)31 Ὀκτωβρίου εἶδον δύοντα τὸν ἥλιον, μηδόλως φανταζόμενοι ὅτι ἔμελλον νὰ κοιμηθῶσι τὸν αἰώνιον ὕπνον! Ὅλίγα παραδείγματα ἀναφέρει ἡ ἱστορία κατακλυσμῶν τόσων φονικῶν, διότι καὶ αὐτὴ ἡ τῆς Λισσαβῶνος συμφορὰ (ἐκ σεισμοῦ) ἀποδεικνύεται μικρότερα.

Αἱ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ κατεκλύσθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων εἰς ἀπόστασιν τοῦλάχιστον 10 χιλιομέτρων πλάτους καὶ μήκους ἐ-

πέκεινα τῶν 200. Ἀπασαί αἱ νῆσοι, ὧν τὰ ὀνόματα θεωροῦμεν περιττὸν ν' ἀναφέρωμεν, ἐπὶ τινὰς ὥρας ἐκαλύφθησαν ὑπὸ στρώματος ὑδάτων, ὅπερ εἰς τινὰ μέρη εἶχε βάθος 20 ποδῶν. Αἱ νῆσοι Σανδουῖπ (*Sandwip*) καὶ Καττίγλαχ εἶχον πληθυσμὸν, ὃν ὑπολογίζουσιν εἰς 400,000 ψυχάς, ἡ δὲ Σαχμπασπούρ εἶχε 240,000 κατοίκους. Ἐν τῇ τελευταίᾳ (ἐχούσῃ περιφέρειαν τριακοντάκις μεγαλητέραν τῶν Παρισίων) εὐρίσκεται ἡ πόλις Δαούλνικχάν (*Dowluikhan*), ἐν ᾗ κατοικεῖ ὁ ἐγχώριος ἀστυνόμος, ὅστις ἀνεοριχθήναι εἰς δένδρον καὶ οὐ τὴν δραματικὴν διήγησιν ἐδημοσίευσαν αἱ εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, Δήνα Νάθ — Σαρκάρ καλούμενος (*Deena Nath Sarkar*) ἔδειξε μεγίστην, ἀληθῶς καταπληκτικὴν ἀταραξίαν. Καί τοι μόλις ἐκρατεῖτο εἰς τὸ δένδρον, συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ ἀρπάσῃ κάλαμον ὅπως καταμετρήσῃ τὸ ὕψος τοῦ ὕδατος· εὗρε δ' αὐτὸ 9 πόδας ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καὶ τὴν πρωτὴν (8 1/2 ὥραν) 6.

Ἡ σελήνη—ἣν δὲ πανσέληνος—ἐφώτιζε τὰς ἐπαναληφθείσας σκηνὰς τοῦ Κατακλυσμοῦ καὶ ἐπέχεε μετ' εἰρωνικῆς δαψιλείας τὰς ἀργυρᾶς ἀκτῖνάς της ἐπὶ τῶν ὁμάδων τῶν δυστυχῶν ὄντων, ἅτινα ἐκρατοῦντο εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευομένους κλάδους τῶν δένδρων.

Τὸ ὕδωρ, καθ' ὅσον εἰσέβαλεν εἰς τὰς καλύβας, ἐπίεζε τὴν ἐσωτερικὴν ἀτμόσφαιραν, ἥτις ἐνίοτε ἐξερρυγνύετο καὶ κατέστρεφε τὴν ἐξ ἀχύρων ὀρορὴν· εὐτυχεῖς δ' ἐκεῖνοι εἰς οὓς τὸ τοιοῦτο συνέβαινε, διότι εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των σχεδίαν μὴ βυθιζομένην. Πολλοὶ τῶν ἀλλοκότων τούτων καὶ αὐτοσχεδίων πορθρῶν διηλθον τὴν νύκτα περιπλανώμενοι τῇδε κακεῖσε καὶ ἀφίκοντο μέχρι τῆς Τοιτατόγγα.

Μέρος τῆς ἐπαρχίας Μπανεργκόνγκ, τῆς εὐτυχῶς ὀλίγον κατωκημένης, κατεκλύσθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ὧν τὸ ὕψος ἀπέβη ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ.

Ἡ ἀγγλοῖνδική κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ λάβῃ ἅπαντα τ' ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπιζησάντων, ὧν πολλοὶ ἐσώθη-

σαν γυμνοί, ἀπολέσιντες καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰς τροφάς των· πρὸς τούτοις δὲ ἀμέσως ἔστειλεν εἰς τὰ μέρη τῆς καταστροφῆς πολλοὺς ἵνα θάψωσι τὰ πτώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. Τοῦτο ἦν ἀναγκαιότατον καὶ οὐδεμίαν ἐπεδέχετο ἀναβολήν, διότι ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ θερμοῦ ἡλίου τῆς Ἰνδικῆς, ὅλα τὰ λείψανα ταῦτα ζώων ἀμέσως σήπονται καὶ δηλητηριάζουσι τοὺς ζῶντας. Κατὰ τὸ 1864, τοῦλάχιστον εἰς τινὰ μέρη, ὁ λιμὸς ἔκαμε δεκάκις περισσότερα θύματα ἢ ἡ πλημμύρα, ἡ τότε δηλ. Ὁ γενικὸς διοικητὴς καὶ ἡ βασίλισσα Βικτωρία ἀμέσως ἐτηλεγράφησαν τῷ σὶρ Ρ. Τέμπλ ὅτι θὰ τῷ παράσχωσι βοηθήματα.

Ἡ καταστροφή αὕτη τοσοῦτον μάλιστα ἀποδεικνύεται φοβερωτέρα, καθ' ὅσον μέγα μέρος τῶν προεδριῶν τῆς Βομβάης καὶ τῆς Μαδρᾶς κατατρώχεται ὑπὸ φοβερᾶς πείνης ἐνσκηψάσης ἕνεκεν ἀπιστεύτου ξηρατίας.

Οἱ ἐτρησίοι νοτιονατολικοὶ ἄνεμοι παρῆλθον δίχως νὰ πέσῃ σταγὼν ὕδατος· ἐπειδὴ δὲ οἱ βορειοανατολικοὶ (ἐπίσης ἐτρησίοι) ἤρχισαν νὰ πνέωσι τὸν Ὀκτώβριον, μόλις τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1877 δύνανται νὰ ἐλπίζωσι βροχήν, ἅμα ὁ ἄνεμος πνεύσῃ ἐκ τῆς θαλάσσης. Φρίττει τις ἀναλογιζόμενος ὅποια ἔσονται τὰ δεινὰ λαοῦ ἐξ 80 ἑκατομμυρίων, ἐκτεθειμένου εἰς θάνατον σκληρότερον ἐκείνου ὃν ὑπέστησαν τὰ δυστυχῆ θύματα τῆς νυκτὸς τῆς 19[31] Ὀκτωβρίου.

Παρατηρητέον ὅτι ὁ τυφὼν συνωδεύθη μὲ ἐλιγίστην βροχήν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1864. Πρὸς τούτοις δὲ (ἄλλο καὶ τοῦτο περιστατικὸν ἄξιον σημειώσεως) οὐδετέρῃ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν τούτων ἀταξιῶν συνωδεύθη μὲ πολλοὺς κεραυνούς.

Τὴν παραμονὴν τὸ ἑσπέρας ἔπνεε σφοδρὸς βορειοανατολικὸς ἄνεμος· καὶ τοι δὲ ἡ νύξ ἦν φοβερά καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ναυὰγια ἦσαν ἐλάχιστα, σχετικῶς πρὸς τὴν φθορὰν ἧς ἐγένετο ἐν τῇ ξηρᾷ.

Οἱ φυσιολόγοι τῆς Βαγγάλης πολλὰς ἐξέθηκάν θεωρίας πρὸς ἐξηγήσιν τοῦ τυφῶνος τούτου· ἀλλὰ ὁσσελον ν' ἀποφανθῶμεν τίς ἡ ἐρρωτέρα. Εἰσὶν οἱ ὡς παρατηρεῖ ὁ

πλοίαρχος Brauli, «δὲν βλέπομεν ὅτι αἱ ἰδέαι αὗται ἐξέφεραν περὶ τῶν αἰτίων τῶν τυφῶνων συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐλαττωθῶσι κατὰ πολὺ τὰ θαλάσσια δυστυχήματα.» Ὁφείλομεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν τὴν γνώμην τοῦ ναυάρχου Φλεριὼ δὲ Λάγγλ, ἣν ὁ τυφὼν τῆς 19[31] Ὀκτωβρίου φαίνεται ὅτι δικαιολογεῖ. Ὁ σοφὸς αὗτος θαλασσοπόρος παρατηρεῖ ὅτι οἱ πλείστοι τῶν τυφῶνων τοῦ κόλπου τῆς Βαγγάλης ἐνσκήπτουσι τὸν Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον· προσθέτει δὲ ὅτι αἱ πιθανότητες μεγαλητέρας καταστροφῆς αὐξάνονται ὅταν ἦναι πανσέληνος καὶ ὅταν ἡ σελήνη πλησιάζῃ εἰς τὸ περίγειον σημείον. Ταῦτα πάντα συνέβησαν ἀκριβῶς τὴν 19[31] Ὀκτωβρίου 1876.

Οὐδὲν ἴσως παράλιον μέρος ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἀπὸ τῆς Κεϋλάνης μέχρι τῆς Τσιταγκόγκας, ἔμεινεν ἀπηλλαγμένον ἐκ τῶν τυφῶνων, οἵτινες τόσον κοινοὶ εἰσὶν ἐκεῖ· ἀλλ' ἀναμφισβότως αἱ καταστροφαὶ εἰσὶ συχνότεραι εἰς τὸ δέλτα τοῦ Γάγγου· ἀποδείξας δὲ ἡ ἐπομένη σημείωσις περὶ τῶν καταστροφῶν, ὅσαι ἐπῆλθον ἀπὸ τοῦ 1830.

Ἡ μεγαλητέρα θύελλα, ἐξ ὧν ἐνθυμοῦνται, ἦν ἡ ἐνσκήψασα τὴν 6 Ἰουνίου ἔ.ν. καὶ μαστίσασα ὅλα τὰ μέρη ὅπου ἐκβάλλει ὁ Γάγγης, πλὴν μόλις 400,000 ἄνθρωποι ἀπώλοντο· σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ χώρα ἦν τότε ὀλιγώτερον κατοικημένη ἢ νῦν.

Τὴν 19[31] Ὀκτωβρίου 1831 καὶ τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1832 ἔ.ν. συνέβησαν πλημμύραι κατακλύσασαι 600 χωρία καὶ κατασρέψασαι 20,000 ἄνθρώπους.

Τὴν 1 Μαΐου 1833 ἔ.ν. ἐγένοντο τρεῖς ἀλληλοδιαδόχως τυφῶνες, ἐξ ὧν κατεστράφησαν 600 χωρία καὶ 5000 ἄνθρωποι.

Τὴν 9[21] Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους λαίλαψ ἐνέσκηψεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Χώγγλυ ἐξαφανίσασα 40,000 Ἰνδοὺς.

Ἐπὶ ἐξ ἑτη αἱ θύελλαι ἐστράφησαν πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν, ἀλλὰ τὴν 9[21] Σεπτεμβρίου 1839 νέα πλημμύρα τοῦ Γάγγου κατέστρεψε 40,000 ἄνθρώπους.

Κατὰ τὴν θύελλαν τοῦ 1864, ἥς ἐμνή-

σθημεν, ἀπεβίωσαν 50,000 ἄνθρωποι καὶ 30,000 ἄλλοι ἐκ νόσων (πανώλους, χολέρας, εὐφλογίας, κτλ.) ἐνσκηψασὼν εὐθὺς κατόπιν. Ἡ πλυμμύρα τότε ἐπῆλθε τὴν ἡμέραν καὶ ἐδυνήθησαν πολλοὶ νὰ σωθῶσιν, ἐνῶ πέρυσιν οἱ δυστυχεῖς ἐκοιμῶντο.

Τὴν 5 Νοεμβρίου 1865 ἔν. ἐνέσκηψε θύελλα εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐκβάλλει ὁ Μέγας καὶ κατέστρεψε 35,000 ἀνθρώπους.

Τῷ 1867 κατεστράφησαν 30,000 καλύβαι εἰς τὰ πέριξ τῆς Καλκούττας· εὐτυχῶς ὁμῶς μόλις χίλιοι ἄνθρωποι ἀπώλοντο.

Αἰώνιον ἀντικείμενον ἐκπλήξεως διὰ τὸν φιλόσοφον εἶναι ἡ ἀφροντησία, μεθ' ἧς οἱ νέοι λαοὶ θὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τῶν ὑπὸ τῶν ὑδάτων καταστραφέντων, καὶ δι' ἐπιμόνου ἐργασίας θὰ γονιμοποιήσωσι τὴν εὐρυβάλακα ταύτην γῆν, τὴν τόσον ἐπικίνδυνον, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν καὶ οὗτοι, ὅπως οἱ πατέρες των, καταστραφῶσιν ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

A.Γ.Γ.

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΚΙΑΒΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ. (α)

Μακιαβέλλης ὁ ἐπιφανὴς φλωρεντῖνος ἱστορικὸς ἐγίνωσκε τὴν ἐλληνικὴν; Τοιαύτη

α) Ἡ προκειμένη διατριβὴ ἐστὶν ἔργον τοῦ πολυμαθοῦς Γαλάτου κ. *Queux de Saint Hilaire*, τοῦ ἀείποτε προθυμουμένου, ἵνα πλουτίσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἡμετέρας νεοελληνικῆς φιλολογίας διὰ διατριβῶν ἐπισπουσῶν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην παντός Ἑλλήνου. Αἱ περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ τύπου (μετάφρασιν τούτου ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τοῖς 45 — 47 φύλλ. τῆς ἐφημερίδος «Νέας Σμύρνης»), περὶ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, περὶ τῶν εἰς τὴν ἐλληνικὴν μεταφράσεων καὶ πλεῖσται ἄλλαι αὐτοῦ διατριβαὶ εἰσὶν ἀρκετὰ μαρτύρια τῶν ὅσων λέγομεν, ἀνθ' ὧν ὡς ἀντάλλαγμα, ὡς εἵπομεν, ἔστω ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἔθνους, ἃς ἐλπίζομεν ὅτι εὐχαρίστως θέλει δεχθῇ ὁ προσφιλεῖς ἐλληνιστής. Ἡ προκειμένη δὲ διατριβὴ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ 9ῳ ἔτει τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ ἐν Παρίσις πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν Συλλόγου.

ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, ἣν ἐσχάτως προέτεινεν Ἑλλήν πεπαιδευμένος ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὰς διατριβὰς ἐν Ἰταλίᾳ ποιούμενος, ἐρώτησις πρὸς ἣν ἀπῆντησε καταφατικῶς, στηρίζων τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπὶ πραγμάτων θετικῶν καὶ ἐξάγων τὰς ἀποδείξεις αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων τοῦ Μακιαβέλλη. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν πολυπρίθμων βιογράφων τοῦ Μακιαβέλλη, ἐστὶν ἀρκετὰ σπυδαῖον, ὅπως ἐπασχολήσῃ ἐπὶ τινα στιγμὴν τὴν προποχὴν πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ τῶν ζητημάτων τῆς φιλολογικῆς ἱστορίας.

Ἴδου πῶς ὁ συγγραφεὺς ἰταλικοῦ φυλλαδίου, οὗ τινος παρατιθέμεθα τὸν τίτλον (α), ὁ κ. Κωνσταντῖνος Τριανταφύλλης, Ἑλλήν τὴν καταγωγὴν, καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐν τῇ ἐμπορικῇ σχολῇ τῆς Βενετίας καὶ μέλος τοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν συλλόγου, προήχθη εἰς τὸ νὰ ποιήσῃ τὴν περίεργον ταύτην ἀνακάλυψιν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῆς μελέτης αὐτοῦ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῶν Ἀπάντων τοῦ Μακιαβέλλη, τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ ὑπὸ Λεμοννιῆ ἐκδοθέντων, εὑρηται συγγραμμάτιόν τι ἐπιγραφόμενον «περὶ ὀργῆς καὶ τῶν μέσων τῆς ἱατρείας αὐτῆς» — *Dell' Ira e dei modi di curarla*. — Εἶναι μικρὰ τις πραγματεία ἐν εἴδει διαλόγου, οὗ τὰ διαλεγόμενα πρόσωπα φέρουσιν ἰταλικά ὀνόματα, ὀνόματα συνήθη τοῦ Φλωρεντίνου ἄστεως καὶ ἄπερ ἀκριβῶς, ὡς παρετήρησεν ὁ Πογγιάλης, εἰσὶ τὰ τῶν γνωστῶν φίλων τοῦ Μακιαβέλλη. Προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τοῦ ἔργου τούτου κατέπεισε τὸν κ. Τριανταφύλλην ὅτι δὲν εἶναι ἡ ἀρκετὰ πιστὴ μετάφρασις τοῦ συγγράμματος τοῦ Πλουτάρχου «περὶ ἀοργησίας», ἐν ᾗ μόνον μετέλλαξε τὰ πρόσωπα.

Ἡ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἰταλικὴ μετάφρασις

(α) *Nicolo Machiavelli e gli scrittori greci per Constantino Triantafilli. Venezia, tipografia del giornale «Il Tempo» 1875. in 8°, 1 volumetto d. 115 pagine.*